

Fagtekst: Bærekraftig utvikling og FNs bærekraftsmål

Det finnes en plan for fremtiden, for planeten og for alle mennesker som bor her. Planen er bærekraftig utvikling, og FNs bærekraftsmål skal hjelpe oss med å få det til. Bærekraftig utvikling er å gjøre verden til et bedre sted for alle mennesker som lever i dag, uten å ødelegge for de som kommer etter oss.

Utvikling = forandring

Når noe utvikler seg, skjer det forandringer. Om du ser på deg selv i speilet i dag, har du forandret deg mye siden du ble født. Du har lært å snakke og løpe, og du vet at verden er mye større enn Norge. Et menneske som blir født i dag, vil leve et ganske annerledes liv enn et menneske som ble født for 50 år siden. Folk lever lengre fordi flere kan spise seg mette, får medisiner og vaksiner.

Vi mennesker har forandret mye på planeten. Forandringer, eller utvikling, trenger ikke å bare være bra. Å fortsette slik vi gjør nå med mye forurensning og hogging av skog, vil ødelegge fremtiden for både planeten og oss som bor her. Det er derfor vi trenger en plan for å styre utviklingen i en retning som er god for alle. Planen er bærekraftig utvikling.

Bærekraftig utvikling

Bærekraft betyr at vi må leve slik at vi får det vi trenger uten å skade andre mennesker eller naturen. Hvis du lurer på om noe er bærekraftig, kan du spørre deg selv; kan menneskene fortsette å gjøre dette for alltid? Et eksempel: Tenk på havet og alle fiskene. Om vi fisker opp hver eneste fisk som finnes i havet for å gi mat til alle som lever i dag, vil det ikke være mer fisk i havet til mennesker som blir født etter oss. Det er med andre ord ikke bærekraftig. Det finnes to kjennetegn for en bærekraftig verden.

- Alle mennesker får det de trenger for å vokse og utvikle seg
- Planeten bevares, planter og dyr har det bra og det er et naturlig klima

Tre tanker i hodet på en gang

Forandringene som må til for å nå målet om bærekraftig utvikling, henger nøye sammen og påvirker hverandre. Bærekraftig utvikling er å ta hensyn til tre ting på en gang: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

Klima og miljø

Vi må ta vare på planeten. Naturen gir oss mye som vi er helt avhengige av. Den gir oss blant annet lufta vi puster i, mat, drikkevann, planter, trær, varme og det vi behøver for å lage alt vi trenger, som for eksempel klær, boliger og medisiner.

Naturen består av mange økosystemer. Et økosystem er et slags samfunn av levende organismer og livløse ting i naturen som er avhengige av hverandre. Et eksempel er samarbeidet mellom bien, planten og apen. Biene sørger for å spre pollen slik at det kan vokse blomster som blir til frukter. Apen spiser fruktene, og fruktsteinene kommer ut med avføringen. De havner i jorda og vokser opp til nye planter. Det finnes tusenvis av slike samarbeid i naturen som vi mennesker trenger for å overleve.

Hvordan vi lager og bruker energi er viktig. Olje og kull er eksempler på energi vi kan gå tom for og som forurenser. Vann, vind og sol derimot, vil være her for alltid. Når vi bruker disse energikildene, sørger vi for at de som blir født etter oss, kan fortsette å bruke disse ressursene på samme måte som vi gjør i dag.

Også hva vi spiser og hvordan vi produserer mat er viktig fordi vi er så mange mennesker på jorda. Vi må passe på at alle mennesker får nok mat, samtidig som måten vi lager maten på må skje på en miljøvennlig måte.

Økonomi

Økonomi handler om hvordan vi produserer og fordeler ressurser og penger. Nesten alt vi lager, kjøper og bytter stammer fra naturen. En bærekraftig økonomi er en rettferdig økonomi, slik at alle har råd til det de trenger nå og i fremtiden.

Det er mange som har jobbet med det vi kjøper, før varen har havnet i butikkhylla. En fotball kan være et eksempel på at det. Noen har laget materialene, noen har sydd fotballen sammen og noen har fraktet den. Dette kaller vi en produksjonskjede. Denne kjeden er med på å knytte mennesker over hele verden sammen. Det kan være stor forskjell på hva de som jobber i produksjonskjeden tjener. På noen fabrikker kan det være dårlige arbeidsforhold, og noen steder er det barn som arbeider. Noen får altfor lite betalt, mens andre tjener masse og blir rike. Store forskjeller fører ofte til konflikter og krig. Når penger, mat, skole, jobb, og muligheter er rettferdig fordelt i verden, vil verden være tryggere og mer fredelig. Derfor er det viktig å tenke på økonomi når vi jobber mot en bærekraftig utvikling.

MAT EFFEKTEN

Norad

FN-SAMBANDET
UNITED NATIONS ASSOCIATION OF NORWAY

Sosiale forhold

Sosiale forhold sier noe om hvordan folk har det i et samfunn, for eksempel om alle kan føle seg trygge og si det de mener, om alle får gå på skole eller jobbe, og om alle har nok mat og medisiner. Et barn som vokser opp og får utvikle seg og gå på skole, har større sjanse til å få jobb og sørge for familien sin som voksen. Det er bra for hver enkelt og for familien, for nabo- laget, for landet og for verden. Vi mennesker er viktige ressurser for verden. Derfor har sosiale forhold mye å si for bærekraftig utvikling.

FNs bærekraftsmål

FN er en organisasjon hvor mennesker fra 193 land jobber for fred og samarbeid i verden. Lederne i disse landene har blitt enige om 17 mål for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Målene kalles FNs bærekraftsmål.

